

แนวทางการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในศตวรรษที่ 21*

GUIDELINES MANAGEMENT FOR GRADUATE STUDIES IN THE 21ST CENTURY

สืบพงษ์ ปราบใหญ่

Suebpong Prabyai

ยศระวี วายทองคำ

Yotravee Waythongkhum

รุ่งรัตนา เจริญจิตต์

Roongrattana Jaroenjitt

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Ramkhamhaeng University, Thailand

E-mail: roongrattana09@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) บุคลากรทางการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาสังกัดของรัฐ ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง คือ อาจารย์ประจำจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 200 คน 2) อาจารย์ประจำหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 5 ท่าน 3) ผู้ทรงคุณวุฒิในระดับบัณฑิตศึกษาจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 5 ท่าน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ ที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1.0 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.948 แบบสัมภาษณ์และแบบประเมินความเหมาะสมของแนวทางการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในศตวรรษที่ 21 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความสอดคล้อง ส่วนผลการสัมภาษณ์วิเคราะห์โดยการจำแนกชนิดข้อมูลและจัดกลุ่มข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า

แนวทางการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.27$) และรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านเทคโนโลยี ($\bar{X} = 4.37$) ได้แก่ 1) นำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนเพื่อความสะดวกในการติดต่อประสานงาน เช่น โซเชียลมีเดีย แอปพลิเคชัน (IOC=0.8) 2) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการสื่อสารเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต (IOC=0.8)

* Received 10 September 2019; Revised 22 December 2019; Accepted 1 January 2020

3) ใช้เทคโนโลยีเป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน (IOC=0.8) และ 4) สร้างระบบการจัดการทรัพยากรการเรียนรู้ที่สามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้ทุกสถานที่และทุกเวลา (IOC=1.0) ด้านนโยบายการเมือง ($\bar{X} = 4.27$) ได้แก่ 1) ควรจัดการศึกษาโดยเน้นความรู้ความเชี่ยวชาญในอาชีพและสายงานต่าง ๆ (IOC=0.8) 2) ควรประสานความร่วมมือกับผู้ประกอบการเพื่อพัฒนาทักษะของบัณฑิต (IOC=0.8) 3) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเอง (IOC=0.6) และ 4) จัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (IOC=0.6) ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 4.24$) ได้แก่ 1) ควรส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและทุนวิจัยจากภายนอกสถาบัน (IOC=1.0) 2) ควรเน้นการสร้างนวัตกรรมที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงทั้งในปัจจุบันและอนาคต (IOC=1.0) 3) ควรบูรณาการข้ามศาสตร์วิชาเพื่อสร้างนวัตกรรมหรือต่อยอดเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม (IOC=0.8) และ 4) ลดต้นทุนในการเรียนโดยใช้ระบบสนับสนุนผู้เรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (IOC=0.6) และด้านสังคมและวัฒนธรรม ($\bar{X} = 4.23$) ได้แก่ 1) ควรจัดการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตรและเกณฑ์วิชาชีพที่กำหนด (IOC=1.0) 2) พัฒนาหลักสูตรที่ตอบสนองกับบริบทสังคมไทยและวัฒนธรรมและสังคมโลก (IOC=0.6) 3) บูรณาการสังคมและวัฒนธรรมกับการสอนโดยส่งเสริมให้มีกิจกรรมหลากหลาย (IOC=1.0) และ 4) ส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องภาษาและวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างกัน (IOC=0.8)

คำสำคัญ: แนวทางการจัดการศึกษา, ระดับบัณฑิตศึกษา, ศตวรรษที่ 21

Abstract

The purpose of this research was to study the guidelines for the management of graduate studies in the 21st century. The samples used in the research were 1) two hundred educational personnel in higher education institutions under the government (Ramkhamhaeng university) received from purposive sampling. 2) Five lecturer in graduate program from Ramkhamhaeng university. And 3) Five graduate experts from Ramkhamhaeng university who were selected by purposive sampling. The instrument used was a 5 level gauge guideline questionnaire with a consistency index of 1.0 and a whole confidence value of 0.948. The statistics used to analyze data were frequency, percentage, mean, standard deviation, and the consistency index. The interview results were analyzed by data classification and data grouping.

The research found that:

The guidelines for the management of graduate studies in the 21st century are in the highest level ($\bar{X}=4.27$) and each aspect was at the highest level in all 4 aspect respectively, In technology ($\bar{X}=4.37$); Namely 1) using technology to support teaching and learning to facilitate communication, such as social media applications (IOC=0.8) 2) Develop communication infrastructure to support lifelong learning (IOC=0.8) 3) Use technology as a medium for communication between instructors and learners (IOC=0.8) and 4) Build a resource management system for Learning with access to learning anywhere and anytime (IOC=1.0). In political policy ($\bar{X}=4.27$) 1) Education should be emphasized on knowledge and expertise in various fields of work (IOC=0.8) 2) There should be a coordination with entrepreneurs to develop skills of graduates (IOC=0.8) 3) Information technology should be used to support self-learning (IOC=0.6) and 4) Education management to promote lifelong learning (IOC=0.6). In economics ($\bar{X}=4.24$) 1) There should be a support on external research and research funding (IOC=1.0) 2) Focusing on creating innovations that can be used both now and in the future (IOC=1.0) 3) There should be an integration between each field of studies to create innovation or value-added (IOC=0.8) and 4) Reducing learning costs by using the internet support system (IOC=0.6). Social and cultural aspects ($\bar{X}=4.23$) 1) Education should be conducted in accordance with the standard criteria of the curriculum and the professional criteria specified (IOC=1.0) 2) Developing a curriculum that is responsive to the context of Thai society and culture and world society (IOC=0.6) 3) Integrating society and culture with teaching by encouraging various activities (IOC=1.0) and 4) Promoting learning different languages and cultures (IOC=0.8).

Keywords: Educational Management Guidelines, Graduate School, The 21st Century

บทนำ

สถาบันอุดมศึกษามีบทบาทอย่างสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้กับบ้านเมือง และมีบทบาทชี้นำสังคมมาโดยตลอด สังคมทั่วไปให้การยอมรับและให้ความสำคัญกับสถาบันอุดมศึกษาว่าเป็นเสาหลักที่ประชาชนและองค์กรต่าง ๆ สามารถพึ่งพาได้ เมื่อมีปัญห

ต้องแก้ไขด้วยวิชาการและปัญญา ความหวังของสังคมและภารกิจที่มีอยู่ทำให้สถาบันอุดมศึกษาต้องใช้ความพยายามอย่างเต็มที่ที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่ให้ครบถ้วนและรักษาความเชื่อมั่นศรัทธาของสังคมให้คงอยู่ตลอดไป ซึ่งภารกิจหลักที่สถาบันอุดมศึกษาจะต้องปฏิบัติ 4 ประการ คือ การจัดการเรียนการสอน (ผลิตบัณฑิต) การวิจัย (สร้างองค์ความรู้) การให้บริการวิชาการแก่สังคม (เป็นที่พึ่งของสังคม) และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (รักษาเอกลักษณ์ของชาติ) การดำเนินการตามภารกิจดังกล่าว จึงมีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศทั้งในระยะสั้นและระยะยาว (ประดิษฐ์ มีสุข และทรงธรรม ชีระกุล, 2551) ในปัจจุบันที่เรียกว่า ยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) คือผลจากการพัฒนาการติดต่อสื่อสาร การคมนาคม และเทคโนโลยีสารสนเทศ อันแสดงให้เห็นถึงการเจริญเติบโตของความสัมพันธ์ทางด้านเทคโนโลยี ด้านนโยบายการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงระหว่าง บุคคล ชุมชน และมวลชน ทัวทั้งโลกในศตวรรษที่ 21 ที่ทุก ๆ สังคมเกิดการหลอหลอมไว้ด้วยกันอย่างใกล้ชิด อันแตกต่างไปจากระบบการปกครองในช่วงสงครามเย็นที่ทำให้เกิดการปิดกั้นการติดต่อสื่อสารระหว่างประเทศ เมื่อยุคของสงครามเย็นได้สิ้นสุดลง ได้มีการกำเนิดขึ้นของเทคโนโลยีสารสนเทศ (information Technology) ที่ช่วยให้สามารถเชื่อมโลกให้เข้าถึงกันได้ทั่วทุกมุมโลก ทำให้สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดการยอมรับและประสานความร่วมมือซึ่งกันและกัน ทำให้โลกในศตวรรษที่ 21 พัฒนาต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง (สุพรรณิ ชะโลธร และเกษมวัฒน์ เปรมกมล, 2553) แต่การเข้าสู่ศตวรรษใหม่นั้นมนุษย์ก็ต้องเผชิญกับปัญหาในรูปแบบใหม่ ๆ หน่วยงานต่าง ๆ ต้องเข้ามาช่วยแก้ปัญหาที่หลากหลายเพื่อการอยู่ร่วมกันในโลกอย่างสันติ (สัญญาชัย จิตต์ภักดี และคณะ, 2553) ส่วนความสามารถทางด้านสติปัญญา ด้านประสบการณ์ เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาแปลกใหม่ และความคล่องของการประมวลผลข้อมูลได้อย่างอัตโนมัติ (Sternberg R. J., 1985)

จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในงานวิจัยเรื่อง “แนวทางการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในศตวรรษที่ 21” ได้มีผู้ศึกษาด้านปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในหลายประเด็น ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงโลกของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และการพัฒนาสู่ “ครูมืออาชีพ” ซึ่ง สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ (สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ, 2553) ได้กล่าวว่า โลกแห่งการศึกษาได้เปลี่ยนแปลงไปค่อนข้างมากในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา ดังนั้น การศึกษาที่ยอมรับกันว่าเป็นการสร้างความรู้ ความสามารถและพัฒนาศักยภาพของคน เป็นการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หมายถึง การให้โอกาสแก่ผู้เรียนทุกคนได้มีโอกาสรับรู้ เพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ ตลอดจนพัฒนาศักยภาพของแต่ละคนให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยปราศจากข้อจำกัดทั้งระดับสติปัญญา ความสามารถในการรับรู้และอื่น ๆ และที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดทั้งในการแก้ปัญหา วิเคราะห์และสังเคราะห์ความรู้ในทุกระดับในลักษณะที่เรียกว่า สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

(Constructionism) นอกจากนี้ ความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communications Technology - ICT) ก็ยังเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้การศึกษาในอุดมคติเป็นจริงได้ เพราะสามารถแสดงผลตัวอักษร ภาพนิ่ง เสียง และภาพเคลื่อนไหว รวมถึงการสร้างสถานการณ์เสมือนจริง (Virtual Situation) ได้ในลักษณะสื่อประสม รวมทั้งเพิ่มการปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กับผู้ใช้ได้อย่างเหมาะสม และสร้างเครือข่ายให้สามารถติดต่อสื่อสารได้อย่างไร้ขอบเขตในแง่ของสถานที่ที่แตกต่างคนละแห่งกัน นอกจากนี้ Jonathan Bergman and Aaron Sams (Jonathan B. & Sams A., 2012) ยังได้กล่าวไว้ในหนังสือ Flip Your Classroom: Reach Every Student in Every Class Every Day โดยกล่าวว่า การสร้างนวัตกรรม หลากหลายรูปแบบเพื่อใช้สำหรับการปรับปรุงพัฒนาและการแก้ไขปัญหาในการจัดการศึกษาเรียนรู้ได้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องเกิดเป็นพลวัต (Dynamic) ที่ดำเนินการมาอย่างเป็นระบบ ภายใต้สภาพการณ์ทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปนวัตกรรมทางการศึกษาที่ได้ผ่านกระบวนการศึกษาวิจัยอย่างเป็นระบบนั้น จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนที่ทรงพลัง และเป็นที่ยอมรับ เมื่อสภาพการณ์ทางการเรียนรู้ในปัจจุบันที่ได้มีการปรับเปลี่ยนเพื่อก้าวทันกับ สังคมที่เปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ภายใต้กระแสแห่งโลกในยุคดิจิทัล (Digital Age) นั้นส่งผลต่อการแสวงหารูปแบบและการปรับกระบวนการทัศน์ในการทำงาน (Paradigm Shift) ที่มีหลากหลายให้สอดคล้องและก้าวทันความเปลี่ยนแปลงกับโลกยุคใหม่ซึ่งเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับ อุทัย ดุลยเกษม ที่ได้กล่าวถึง ข้อพึงพิจารณาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา คือ การควบคุมและประกันคุณภาพของคณาจารย์ประจำหลักสูตรและคณาจารย์ผู้สอนประจำหลักสูตร ให้มีความรู้และประสบการณ์มากพอที่จะควบคุมดูแลวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในการทำวิจัย รวมทั้งต้องมีกลไกหรือกระบวนการที่มีมาตรฐานเพื่อตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานทางวิชาการอย่างจริงจัง ส่วนด้านหลักสูตร ควรปรับเปลี่ยนโครงสร้างของหลักสูตรเสียใหม่ โดยไม่จำเป็นต้องแบ่งเป็น “รายวิชาบังคับ” หรือ “รายวิชาเลือก” และควรยกเลิกข้อบังคับเกี่ยวกับจำนวนปีหรือระยะเวลาที่ให้นักศึกษาเรียนจนสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร เพื่อสนองตอบต่อกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต (อุทัย ดุลยเกษม, 2557) และสอดคล้องกับ ทรงธรรม ธีระกุล และคณะ ที่ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของบัณฑิตมหาวิทยาลัยทักษิณ พบว่า บัณฑิตมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยทักษิณ โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากเมื่อจัดลำดับความคิดเห็นของบัณฑิตโดยเรียงจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านคุณภาพอาจารย์มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากที่สุด รองลงมา คือด้านมาตรฐานการตรวจสอบงานวิจัย ด้านการวัดประเมินผล ด้านหลักสูตร ด้านการพัฒนาศักยภาพนิสิตในการทำวิจัย ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริการต่าง ๆ ด้านสื่อการเรียนการ

สอน และด้านอาคารสถานที่ ตามลำดับ และบัณฑิตมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยทักษิณ (ทรงธรรม ธีระกุล และคณะ, 2556) สรุปได้ดังนี้ ควรปรับหลักสูตรและเนื้อหาให้มีความทันสมัย หลากหลายและน่าสนใจ สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มผู้เรียนและตลาดแรงงาน รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบัน มีการลงพื้นที่ออกภาคสนาม และศึกษาดูงานเพื่อศึกษาเรียนรู้ประสบการณ์จริงให้มากขึ้น ควรมีสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายโดยเฉพาะสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่ให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองได้สะดวกและรวดเร็ว เช่น การเรียนผ่าน Internet และการเรียนผ่าน e – learning

ดังนั้น การจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาจึงเป็นการศึกษาระดับสูงที่มุ่งพัฒนาคนเพื่อเข้าสู่วิชาชีพต่าง ๆ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศ เพราะสถาบันอุดมศึกษาเป็นสถาบันที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ในวิชาการขั้นสูง การพัฒนาการศึกษามุ่งส่งเสริมและสนับสนุนให้มหาวิทยาลัย/สถาบัน สร้างผลิตผลอุดมศึกษา ทั้งทางการผลิตบัณฑิตผลงานวิจัย และการให้บริการวิชาการที่มีคุณภาพมาตรฐาน สอดคล้องและตรงกับความต้องการของผู้ใช้ในสังคมและประเทศ (ไพฑูรย์ สินลารัตน์ และคณะ, 2552) นอกจากนี้แล้วยังมีปัจจัยภายนอกที่ส่งต่อการจัดการศึกษาในการพัฒนามนุษย์ของประเทศที่จะรองรับบริบทด้านต่าง ๆ ของสังคมไทยในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศโดยการกำหนดทิศทางและนโยบายการจัดการศึกษาไทย ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดทำฐานข้อมูล โดยวิเคราะห์และสกัดปัจจัยสำคัญออกมาเป็นปัจจัยภายนอก 5 ประการสำคัญ ที่มีผลต่อการจัดการศึกษาไทยเพื่อให้การผลิตบัณฑิตสอดคล้องกับการพัฒนาประเทศอย่างรอบด้าน (สถาบันอนาคตศึกษาเพื่อการพัฒนา (ไอเอฟดี), 2550) ดังนี้ 1) ด้านเทคโนโลยี ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีมีผลต่อการกำหนดคุณสมบัติและคุณภาพของแรงงานในอนาคต เทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีการขนส่ง เทคโนโลยีการผลิต นาโนเทคโนโลยี เทคโนโลยีชีวภาพ ฯลฯ มีความก้าวหน้าขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเทคโนโลยีเหล่านี้มีประโยชน์ในการเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของประเทศ ดังนั้น การจัดการศึกษาจึงต้องมีการเพิ่มเติมความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ ในหลักสูตรการเรียนการสอน และปรับปรุงให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี 2) ด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยทางเศรษฐกิจมีผลต่อตลาดแรงงานและตลาดการศึกษา เนื่องจากการกำหนดลักษณะของแรงงานที่ต้องการ อาทิ เศรษฐกิจใหม่ จะแข่งขันกันด้วยนวัตกรรม ซึ่งต้องอาศัยการวิจัยและพัฒนา ฉะนั้น การศึกษาต้องพัฒนาคนให้มีทักษะการทำวิจัย ให้สามารถสร้างนวัตกรรมที่มีคุณค่าต่อระบบเศรษฐกิจ การเปิดเสรีทางการค้าและการลงทุน เกิดการเคลื่อนย้ายสินค้า และเงินลงทุนจากต่างประเทศมากขึ้น ประเทศต่าง ๆ ไม่เพียงแต่ต้องลดการกีดกันการแข่งขันเท่านั้น ยังต้องแข่งขันกันด้วยสินค้าที่มีคุณภาพ ซึ่งต้องอาศัยแรงงานที่มีฝีมือ มีทักษะความสามารถที่หลากหลาย เช่น ความรู้ด้านเทคโนโลยี ภาษาต่างประเทศ การบริหาร

ฯลฯ ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้บริหารการศึกษาที่จะพัฒนาคนให้มีคุณภาพ 3) ด้านระบบราชการ การปฏิรูปการศึกษาที่ผ่านมาเคลื่อนไปอย่างยากลำบาก เนื่องด้วยระบบราชการเป็นอุปสรรค ซึ่งเกิดจาก ความล่าช้าในการประสานงาน เนื่องจากการทำงานตามระบบราชการไทย มักทำงานแบบต่างคนต่างทำไม่ไปในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้ ยังมีลักษณะของการรวมศูนย์ที่ ส่วนกลางมากเกินไป การทำงานแบบราชการ ที่ยึดกฎระเบียบตายตัว ขาดความยืดหยุ่น และ เอื้อต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารการศึกษาและครูบางส่วนที่ไม่ยอมปรับตัว 4) ด้าน การเมือง กล่าวกันว่า การปฏิรูปหรือพัฒนาการจัดการศึกษาจะสำเร็จหรือล้มเหลว ขึ้นอยู่กับการเมืองมากกว่าแนวทางและวิธีการ แต่หากการเมืองไทยมีเงื่อนไขบางประการที่เป็นอุปสรรค จะส่งผลให้การปฏิรูปการศึกษาไทยไม่ก้าวหน้าหรือประสบความสำเร็จเท่าที่ควร 5) ด้าน วัฒนธรรม สังคมไทยมีเงื่อนไขทางวัฒนธรรมหลายประการที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา คุณภาพการจัดการศึกษาไทย คือ 1) ขาดวัฒนธรรมการมีส่วนร่วม สังคมไทยในปัจจุบันขาด ความเหนียวแน่น ขาดความร่วมมือร่วมใจ คนในสังคมจึงมองการศึกษาว่าเป็นเรื่องของรัฐบาล ไม่เกี่ยวกับตนเอง 2) รักความสนุกและความสบายคนไทยส่วนใหญ่สนใจความบันเทิงมากกว่า การแสวงหาความรู้ จึงเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ 3) สังคม อุปถัมภ์ สังคมไทยยังมีลักษณะสังคมอุปถัมภ์ เห็นแก่พวกพ้องมากกว่าส่วนร่วม ผู้ที่มีอำนาจมัก แสวงหาผลประโยชน์เพื่อตนเองและพวกพ้อง โดยที่ประชาชนไม่กล้าขัดขวางเพราะต้องพึ่งพา อาศัย ดังนั้น เมื่อมีการกระจายอำนาจทางการศึกษา อาจกลายเป็นแหล่งผลประโยชน์ให้กับผู้มี อิทธิพลได้หากควบคุมไม่ดี

จะเห็นได้ว่า แนวทางการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันต้อง ดำเนินการตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ (Thailand Qualifications Framework - TQF) ซึ่งเป็นกรอบการดำเนินงานสำหรับใช้เป็นฐานในการถ่ายโอนหน่วยกิตของสถาบันอุดมศึกษาใน ประเทศไทยที่จัดทำขึ้นเพื่อควบคุมคุณภาพการสอนให้สอดคล้องกับนโยบายของประเทศ ซึ่งพัฒนาโดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา โดยมีการพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ระดับบัณฑิตศึกษา ตั้งแต่ พ.ศ. 2548 และ 2558 มีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับมาตรฐานการจัดการ การศึกษาระดับอุดมศึกษา และเพิ่มความยืดหยุ่นในการจัดการหลักสูตรและเอื้อให้เกิดความ ร่วมมือกับองค์กรภายนอกและสร้างแนวปฏิบัติต่าง ๆ ให้มีความกระชับและชัดเจนมากขึ้น โดยมีหน่วยงานหลักในการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา คือ บัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งจะมี โครงสร้างการดำเนินงานเป็นส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัย ส่วนการเรียนในระดับบัณฑิต วิทยาลัยนั้นจะมีลักษณะที่แตกต่างจากการเรียนระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยโดยทั่วไป เพราะการรับเข้าศึกษาต่อจะรับผู้ที่สำเร็จการศึกษามาแล้ว และในบางหลักสูตรจะเน้นการวิจัย ก่อนการสำเร็จการศึกษา แต่ในปัจจุบันพบว่าในด้านคุณภาพการจัดการศึกษาและมาตรฐาน การศึกษาที่ตอบสนองในเชิงนโยบายระดับประเทศมีแนวโน้มที่ลดลงเรื่อย ๆ จนน่าเป็นห่วง

ในขณะที่ความเจริญก้าวหน้าทางด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและวัฒนธรรม และด้านเทคโนโลยี ในทั่วทุกประเทศก้าวรุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้นการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาจึงถือเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้ไปสู่นักวิชาการและนักปฏิบัติ ในสาขาวิชาต่าง ๆ ในระดับมืออาชีพ (Professional) เพื่อมาเสริมสร้างและผลักดันกระบวนการพัฒนาประเทศในมิติต่าง ๆ ให้เจริญก้าวหน้าไปในท่ามกลางกระแสของการแข่งขันกันอย่างรุนแรง เพราะฉะนั้น การพิจารณาหาแนวทางที่เป็นไปได้และมีประสิทธิภาพในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาจึงเป็นเรื่องสำคัญมาก และเป็นเรื่องที่รอช้าไม่ได้

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้นที่ประเทศไทยได้พยายามกำหนดนโยบายและมาตรการต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทในด้านต่าง ๆ และตรงกับพัฒนาประเทศให้ครบทุกมิติ จึงต้องให้ความสำคัญกับปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาการจัดการศึกษาใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการเมือง (Political) 2) ด้านเศรษฐกิจ (Economic) 3) ด้านสังคมและวัฒนธรรม (Socio - Cultural) และ 4) ด้านเทคโนโลยี (Technological)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในศตวรรษที่ 21

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ใช้วิธีเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ โดยประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เป็นบุคลากรทางการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดของรัฐ และผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ที่จะผลักดันให้เกิดการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยในการดำเนินการวิจัยมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยเชิงปริมาณ ประกอบด้วย 2 กลุ่ม คือ 1) บุคลากรทางการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดของรัฐ คือ อาจารย์ประจำจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 200 คน จากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) และ 2) ผู้ทรงคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา ได้แก่ รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการและวิจัย และผู้อำนวยการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 5 ท่าน จากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ส่วนประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ อาจารย์ประจำหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 5 ท่าน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

2. เครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ประกอบด้วย

2.1 เครื่องมือในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ 1) แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่เป็นแบบสอบถามมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือก่อนนำไปใช้ในการศึกษาจริง ดังนี้

2.1.1 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความตรง (validity) ตรวจสอบโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence index - IOC) ของข้อคำถาม โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ประเมินความสอดคล้องของเนื้อหาในแบบสอบถาม (Mehrens W. A. & Lehmann I. J., 1991) ผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ พบว่า ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม จำนวน 20 ข้อ เท่ากับ 1.0

2.1.2 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความเที่ยง (reliability) หลังจากที่มีการตรวจสอบเครื่องมือโดยผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับปรุงและแก้ไขตามข้อเสนอนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน เพื่อหาความเที่ยง (reliability) โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (coefficient- α) ของ Cronbach (Cronbach L. J., 1997) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับอยู่ที่ 0.948 แสดงว่าเครื่องมือมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูงที่สามารถนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลได้ จากนั้นนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์จัดส่งไปยังกลุ่มตัวอย่างจริงตามคณะต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มีการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา จากนั้นเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ต่อไป และ 2) แบบประเมินความเหมาะสมของแนวทางการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ประเมินความสอดคล้องของเนื้อหาในข้อคำถาม พบว่า ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม จำนวน 16 ข้อ เท่ากับ 1.0

2.2 เครื่องมือในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ แบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้าง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจาก การนำผลการวิจัยในเชิงปริมาณจากแนวทางการจัดการศึกษาในด้านนโยบายการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและวัฒนธรรม และด้านเทคโนโลยี มาคัดแยกเฉพาะประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก และนำแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้ข้อเสนอแนะและปรับแก้ตามข้อเสนอแนะก่อนนำไปใช้จริง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองด้วยการแจกแบบสอบถามกับอาจารย์ประจำจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง และตรวจสอบความถูกต้องของ

ข้อมูล แล้วนำข้อมูลที่ได้มาคัดแยกเฉพาะประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในแต่ละด้าน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก แล้วจึงนำไปสัมภาษณ์กับอาจารย์ประจำหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยการจำแนกชนิดข้อมูลและจัดกลุ่มข้อมูล เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษาประเมินความเหมาะสมของแนวทางการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในศตวรรษที่ 21

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ ข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ ซึ่งประกอบด้วย ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการประเมินความเหมาะสมใช้ค่าคะแนนดัชนีความสอดคล้องเป็นเกณฑ์ในการประเมิน สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์นำมาวิเคราะห์โดยการจำแนกชนิดข้อมูลและจัดกลุ่มข้อมูล (Content Analysis)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเชิงปริมาณที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นอาจารย์ประจำจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 200 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 69.9 มีช่วงอายุต่ำกว่า 40 ปี จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 49.3 มีการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 64.0 และมีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 43.8 สามารถนำเสนอผลการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในศตวรรษที่ 21 ได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงแนวทางการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในภาพรวมและรายข้อใน แต่ละด้าน

แนวทางการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ในศตวรรษที่ 21	$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
1. ด้านนโยบายการเมือง	4.27	.432	มากที่สุด
1.1 นโยบายด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา	4.29	.737	มากที่สุด
1.2 การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาให้สอดคล้องกับตลาดแรงงานของประเทศไทย	4.30	.724	มากที่สุด
1.3 การสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาสร้างทุนปัญญาของชาติ	4.29	.767	มากที่สุด
1.4 การลงทุนด้านการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างบูรณาการกับชุมชนของประเทศไทย	4.26	.725	มากที่สุด
1.5 นโยบายการสร้างพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้น	4.28	.766	มากที่สุด
2. ด้านเศรษฐกิจ	4.24	.429	มากที่สุด
2.1 หลักสูตรที่จัดการเรียนการสอนตอบโจทย์ความต้องการของตลาดแรงงาน	4.27	.746	มากที่สุด
2.2 การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา สามารถสร้างนวัตกรรมใหม่ให้มีคุณค่าต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ	4.32	.668	มากที่สุด
2.3 หลักสูตรที่จัดการเรียนการสอนสามารถยกระดับคุณภาพชีวิต	4.28	.656	มากที่สุด

2.4 หลักสูตรที่จัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ	4.25	. 680	มากที่สุด
2.5 ค่าธรรมเนียมการศึกษาเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจปัจจุบัน	4.14	. 790	มากที่สุด
3. ด้านสังคมและวัฒนธรรม	4.23	.452	มากที่สุด
3.1 การเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐที่มีชื่อเสียงมานาน	4.17	. 767	มากที่สุด
3.2 ควรเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐที่มีการสอนหลากหลายสาขาวิชา	4.22	. 678	มากที่สุด
3.3 ควรเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐที่มีความโดดเด่นในสังคม	4.09	. 799	มากที่สุด
3.4 ควรเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐที่มีความโดดเด่นด้านการเรียนการสอน	4.21	. 737	มากที่สุด
3.5 ควรเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐที่จัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรม	4.36	. 735	มากที่สุด
4. ด้านเทคโนโลยี	4.37	.473	มากที่สุด
4.1 มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดกิจกรรมและพัฒนาการเรียนการสอน	4.38	. 747	มากที่สุด
4.2 มีการจัดระบบเครือข่ายการเรียนรู้และแหล่งความรู้ที่หลากหลาย	4.37	. 737	มากที่สุด
4.3 มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและระบบเครือข่ายการเรียนรู้เป็นเครื่องมือในการสอน	4.38	. 766	มากที่สุด
4.4 มีความพร้อมในด้านต่าง ๆ เช่น สื่อสื่อดิจิทัล อุปกรณ์ เจ้าหน้าที่ อุปกรณ์ในการสอนที่ทันสมัย และอื่นๆ เป็นต้น	4.33	. 767	มากที่สุด
4.5 มีการนำระบบสนับสนุนทางด้านเทคโนโลยีมาใช้สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการติดต่อประสานงาน	4.40	. 709	มากที่สุด
ภาพรวม	4.27	.394	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 ผลการศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในศตวรรษที่ 21 จากอาจารย์ประจำจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.27$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้ง 4 ด้าน เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านเทคโนโลยี ($\bar{X} = 4.37$) รองลงมาคือ ด้านนโยบายการเมือง ($\bar{X} = 4.27$) ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 4.24$) และด้านสังคมและวัฒนธรรม ($\bar{X} = 4.23$)

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้จากการนำข้อมูลการศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ได้จากการวิเคราะห์ มาคัดแยกเฉพาะประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในแต่ละด้านเพื่อนำมาเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์อาจารย์ประจำหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 5 ท่าน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยการจำแนกชนิดข้อมูล และจัดกลุ่มข้อมูลในแต่ละด้าน ดังนี้

แนวทางการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย แนวทางด้านนโยบายการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและวัฒนธรรม และด้านเทคโนโลยี

1. การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาให้สอดคล้องกับตลาดแรงงานของประเทศไทย มีสาระสำคัญดังนี้ การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาต้องเน้นความรู้ความเชี่ยวชาญในศาสตร์ของตนเอง พร้อมนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบ และควรประสานความร่วมมือกับผู้ประกอบการเพื่อพัฒนาทักษะของบัณฑิตให้มีสมรรถนะการทำงานที่

พร้อมในสายงานต่าง ๆ ได้ดีมากขึ้น รวมถึงการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2. การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา สามารถสร้างนวัตกรรมใหม่ให้มีคุณค่าต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ มีสาระสำคัญดังนี้ สถาบันการศึกษาต้องส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและทุนวิจัยจากภายนอกสถาบัน เพื่อนำองค์ความรู้ไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนาต่อยอดไปสู่การสร้างนวัตกรรมที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยสามารถบูรณาการข้ามศาสตร์วิชาเพื่อสร้างนวัตกรรมหรือต่อยอดเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม รวมถึงการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาระบบสนับสนุนผู้เรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อลดต้นทุนในการเรียนในยุคดิจิทัล

3. ควรเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐที่จัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรม มีสาระสำคัญดังนี้ สถาบันการศึกษาต้องจัดการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตรและเกณฑ์วิชาชีพที่กำหนดเพื่อตอบสนองบริบทสังคมและวัฒนธรรมอันดีงาม โดยมุ่งเน้นพัฒนาหลักสูตรที่ตอบสนองกับบริบทสังคมและวัฒนธรรมไทยและสังคมโลก โดยสามารถบูรณาการกิจกรรมที่หลากหลายร่วมกับการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องภาษาและวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างกัน

4. มีการนำระบบสนับสนุนทางด้านเทคโนโลยีมาใช้สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการติดต่อประสานงาน มีสาระสำคัญดังนี้ สถาบันการศึกษาต้องนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนเพื่อความสะดวกในการติดต่อประสานงาน เช่น โซเชียลมีเดีย แอปพลิเคชัน โดยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการสื่อสารเพื่อเป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และควรสร้างระบบการจัดการทรัพยากรการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้ทุกสถานที่และทุกเวลา เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต

จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มากำหนดประเด็นแนวทางการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในศตวรรษที่ 21 แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 5 ท่าน ประเมินความเหมาะสมโดยใช้ค่าคะแนนดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เป็นเกณฑ์ในการประเมิน แสดงไว้ดังตารางที่ 2 ดังนี้

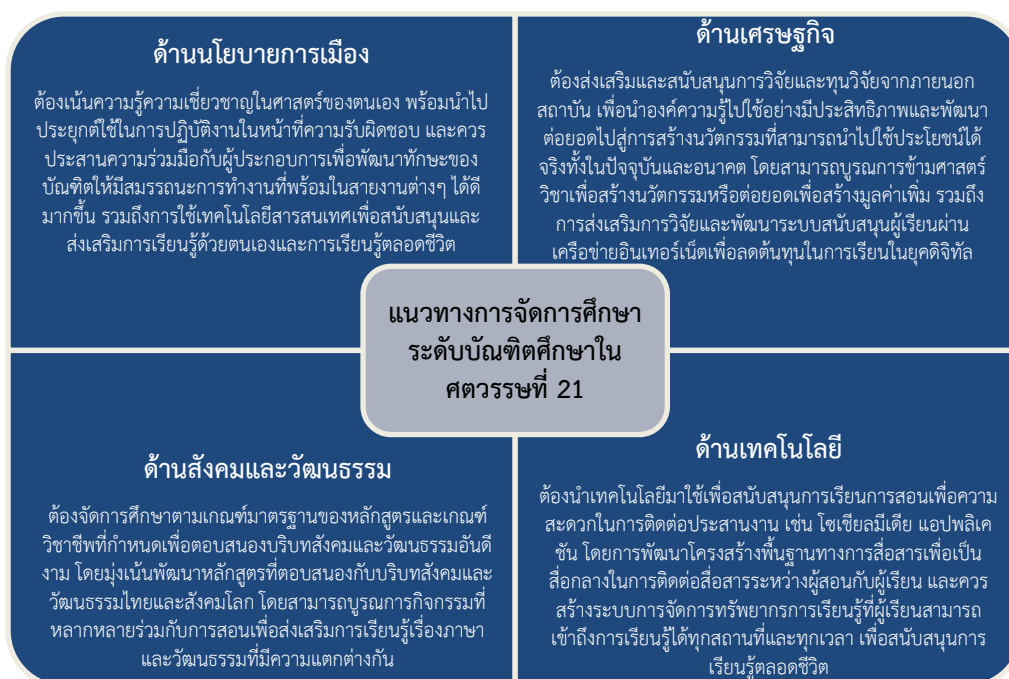
ตารางที่ 2 แสดงความเหมาะสมของแนวทางการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในศตวรรษที่ 21

แนวทางการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นรายด้าน	IOC	ระดับความเหมาะสม
1. ด้านนโยบายการเมือง: การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาให้สอดคล้องกับตลาดแรงงานของประเทศไทย ($\bar{X} = 4.30$)		
1.1 ควรจัดการศึกษาโดยเน้นความรู้ความเชี่ยวชาญในอาชีพและสายงานต่าง ๆ	0.8	เหมาะสม
1.2 ควรประสานความร่วมมือกับผู้ประกอบการเพื่อพัฒนาทักษะของบัณฑิต	0.8	เหมาะสม
1.3 ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเอง	0.6	เหมาะสม
1.4 จัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต	0.6	เหมาะสม
2. ด้านเศรษฐกิจ: การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา สามารถสร้างนวัตกรรมใหม่ให้มีคุณค่าต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ ($\bar{X} = 4.32$)		
2.1 ควรส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและทุนวิจัยจากภายนอกสถาบัน	1.0	เหมาะสม
2.2 ควรเน้นการสร้างนวัตกรรมที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงทั้งในปัจจุบันและอนาคต	1.0	เหมาะสม
2.3 ควรบูรณาการข้ามศาสตร์วิชาเพื่อสร้างนวัตกรรมหรือต่อยอดเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม	0.8	เหมาะสม
2.4 ลดต้นทุนในการเรียนโดยใช้ระบบสนับสนุนผู้เรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต	0.6	เหมาะสม
3. ด้านสังคมและวัฒนธรรม: ควรเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐที่จัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรม ($\bar{X} = 4.36$)		
3.1 ควรจัดการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตรและเกณฑ์วิชาชีพที่กำหนด	1.0	เหมาะสม
3.2 พัฒนาหลักสูตรที่ตอบสนองกับบริบทสังคมไทยและวัฒนธรรมและสังคมโลก	0.6	เหมาะสม
3.3 บูรณาการสังคมและวัฒนธรรมกับการสอนโดยส่งเสริมให้มีกิจกรรมหลากหลาย	1.0	เหมาะสม
4. ด้านเทคโนโลยี: มีการนำระบบสนับสนุนทางด้านเทคโนโลยีมาใช้สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการติดต่อประสานงาน ($\bar{X} = 4.40$)		
4.1 นำเทคโนโลยีมาใช้ในการสนับสนุนการเรียนการสอนเพื่อความสะดวกในการติดต่อประสานงาน เช่น โซเชียลมีเดีย แอปพลิเคชัน	0.8	เหมาะสม

4.2 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการสื่อสารเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต	0.8	เหมาะสม
4.3 ใช้เทคโนโลยีเป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน	0.8	เหมาะสม
4.4 สร้างระบบการจัดการทรัพยากรการเรียนรู้ที่สามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้ทุกสถานที่และทุกเวลา	1.0	เหมาะสม

จากตารางที่ 2 พบว่า การวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางในการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในศตวรรษที่ 21 ด้านนโยบายการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและวัฒนธรรม และด้านเทคโนโลยี มีความเหมาะสมอยู่ระหว่าง 0.6 - 1.0 แสดงว่า แนวทางการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทุกข้อ มีความเหมาะสม ผู้วิจัยจึงนำเสนอเป็นแผนภาพแนวทางในการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในศตวรรษที่ 21 ได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 โมเดลแนวทางในการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในศตวรรษที่ 21

อภิปรายผล

การศึกษาเรื่อง แนวทางการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในศตวรรษที่ 21 สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. การศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมแนวทางการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาเป็นการศึกษาระดับสูงที่มุ่งพัฒนาคนเพื่อเข้าสู่วิชาชีพต่าง ๆ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศ เพราะสถาบันอุดมศึกษาเป็นสถาบันที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ในวิชาการขั้นสูง การพัฒนาการศึกษามุ่งส่งเสริมและสนับสนุนให้มหาวิทยาลัย/สถาบัน สร้างผลิตผลอุดมศึกษา ทั้งทางการผลิตบัณฑิตผลงานวิจัย และการให้บริการวิชาการที่มีคุณภาพมาตรฐาน สอดคล้องและตรงกับความต้องการของผู้ใช้ในสังคมและประเทศ (ไพฑูริย์ สีนลาร์ตัน และคณะ, 2552) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้ง 4 ด้านเรียงตามลำดับดังนี้ ด้านเทคโนโลยี ด้านนโยบายการเมือง ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคมและวัฒนธรรม ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าเทคโนโลยีในยุคปัจจุบันมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาที่สถาบันการศึกษาต้องให้ความสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่มุ่งพัฒนาทักษะให้เกิดกับผู้เรียนเพื่อตอบสนองบริบทของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่สถาบันการศึกษาต่าง ๆ ให้ความสำคัญกับแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในศตวรรษที่ 21 คือ ทักษะการอ่าน ทักษะการเขียน ทักษะการคิดคำนวณ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ ทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และทักษะอาชีพ ซึ่งเป็นไปตามผลการวิจัยของ มารศรี แนวจำปา และคณะ สรุปได้ว่า การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทั้ง 5 ด้าน คือ ความคิดสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การแก้ปัญหา การสื่อสาร และการร่วมมือทำงาน ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และด้านที่มีการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สูงสุดอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และด้านการสื่อสาร ส่วนด้านที่มีการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต่ำสุดอยู่ในระดับน้อย คือ ด้านการแก้ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านการแก้ปัญหาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี จะต้องพัฒนาใน 6 ด้านต่อไปนี้คือ ด้านผู้สอน ด้านวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและการประเมินผล ด้านผู้เรียน ด้านบรรยากาศในการจัดการเรียนการสอน และด้านผู้บริหารที่จะเป็นผู้กำหนดนโยบายรวมถึงต้องเป็นผู้ติดตามการจัดการศึกษาว่าเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตรหรือไม่ แล้วควรกำหนดให้มีแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องและเหมาะสมกับการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 (มารศรี แนวจำปา และคณะ, 2561) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลูกขวัญ อินทร์คล้าย และคณะ ซึ่งผลการศึกษาสรุปได้แนวทางการพัฒนากระบวนการพัฒนาหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ด้านการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับ

กระบวนการพัฒนาหลักสูตรแก่อาจารย์ประจำหลักสูตร มีคู่มือที่ชัดเจน มีกลไกในการกำกับติดตาม และจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอเหมาะสม (ลูกขวัญ อินทร์คล้าย และคณะ, 2558)

2. แนวทางการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีดังนี้ ด้านนโยบายการเมือง 1) ควรจัดการศึกษาโดยเน้นความรู้ความเชี่ยวชาญในอาชีพและสายงานต่าง ๆ 2) ควรประสานความร่วมมือกับผู้ประกอบการเพื่อพัฒนาทักษะของบัณฑิต 3) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเอง 4) จัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้านเศรษฐกิจ 1) ควรส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและทุนวิจัยจากภายนอกสถาบัน 2) ควรเน้นการสร้างนวัตกรรมที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงทั้งในปัจจุบันและอนาคต 3) ควรบูรณาการข้ามศาสตร์วิชาเพื่อสร้างนวัตกรรมหรือต่อยอดเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม 4) ลดต้นทุนในการเรียนโดยใช้ระบบสนับสนุนผู้เรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ด้านสังคมและวัฒนธรรม 1) ควรจัดการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตรและเกณฑ์วิชาชีพที่กำหนด 2) พัฒนาหลักสูตรที่ตอบสนองกับบริบทสังคมไทยและวัฒนธรรมและสังคมโลก 3) บูรณาการสังคมและวัฒนธรรมกับการสอนโดยส่งเสริมให้มีกิจกรรมหลากหลาย 4) ส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องภาษาและวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างกัน ด้านเทคโนโลยี 1) นำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนเพื่อความสะดวกในการติดต่อประสานงาน เช่น โซเชียลมีเดีย แอปพลิเคชัน 2) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการสื่อสารเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต 3) ใช้เทคโนโลยีเป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน 4) สร้างระบบการจัดการทรัพยากรการเรียนรู้ที่สามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้ทุกสถานที่และทุกเวลา ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นการพัฒนาขีดความสามารถให้กับผู้เรียนที่ต้องอาศัยองค์ประกอบหรือปัจจัยสนับสนุนต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับ ดังนั้นแล้วสถาบันการศึกษาต่าง ๆ จึงต้องจัดระบบการศึกษาให้สอดคล้องกับตลาดแรงงานโดยมุ่งเน้นการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างนวัตกรรมให้มีคุณค่าตามบริบททางสังคมและวัฒนธรรม รวมถึงการสนับสนุนทางด้านเทคโนโลยีเพื่ออำนวยความสะดวกในการติดต่อประสานงานและการจัดการเรียนการสอนและให้ความสำคัญกับการพัฒนารูปแบบหรือแนวทางต่าง ๆ สำหรับนำมาใช้ในการจัดการศึกษาที่หลากหลายวิธีการมากขึ้น ซึ่งเป็นไปตามผลการวิจัยของ ทรวงธรรม ธีระกุล และคณะ ที่ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของบัณฑิตมหาวิทยาลัยทักษิณ พบว่า บัณฑิตมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยทักษิณ (ทรวงธรรม ธีระกุล และคณะ, 2556) สรุปได้ว่า ควรปรับหลักสูตรและเนื้อหาให้มีความทันสมัย หลากหลายและน่าสนใจ สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มผู้เรียนและตลาดแรงงาน รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบัน มีการลงพื้นที่ออกภาคสนาม และศึกษาดูงานเพื่อศึกษาเรียนรู้ประสบการณ์จริงให้มากขึ้น ควรมีสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย โดยเฉพาะสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่ให้

ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองได้สะดวกและรวดเร็ว เช่น การเรียนผ่าน Internet และการเรียนผ่าน e – learning และสถาบันอนาคตศึกษาเพื่อการพัฒนา ที่สรุปได้ว่า การปฏิรูปหรือพัฒนาการจัดการศึกษาจะสำเร็จหรือล้มเหลว ขึ้นอยู่กับการเมืองมากกว่าแนวทางและวิธีการ และปัจจัยทางเศรษฐกิจ กับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีมีผลต่อการกำหนดคุณสมบัติและคุณภาพของแรงงานในตลาดแรงงานในอนาคต (สถาบันอนาคตศึกษาเพื่อการพัฒนา (ไอเอฟดี), 2550)

สรุป

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในศตวรรษที่ 21

เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทในด้านต่าง ๆ และตรงกับการพัฒนาประเทศให้ครบทุกมิติ จึงต้องให้ความสำคัญกับปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาการจัดการศึกษาใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการเมือง (Political) 2) ด้านเศรษฐกิจ (Economic) 3) ด้านสังคมและวัฒนธรรม (Socio-Cultural) และ 4) ด้านเทคโนโลยี (Technological) โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) และเก็บข้อมูลเชิงปริมาณด้วยการแจกแบบสอบถามกับอาจารย์ประจำจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง และข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก กับอาจารย์ประจำหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยการจำแนกชนิดข้อมูลและจัดกลุ่มข้อมูล เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา ประเมินความเหมาะสมของแนวทางการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า แนวทางการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีความเหมาะสมในรายข้ออยู่ระหว่าง 0.6-1.0 เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านเทคโนโลยี ควรมีการนำระบบสนับสนุนทางด้านเทคโนโลยีมาใช้สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการติดต่อประสานงาน และแนวทางที่เหมาะสมคือ 1) นำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนเพื่อความสะดวกในการติดต่อประสานงาน เช่น โซเชียลมีเดีย แอปพลิเคชัน 2) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการสื่อสารเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต 3) ใช้เทคโนโลยีเป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน 4) สร้างระบบการจัดการทรัพยากรการเรียนรู้ที่สามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้ทุกสถานที่และทุกเวลา ด้านนโยบายการเมือง ควรมีการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาให้สอดคล้องกับตลาดแรงงานของประเทศไทย และแนวทางที่เหมาะสม คือ 1) ควรจัดการศึกษาโดยเน้นความรู้ความเชี่ยวชาญในอาชีพและสายงานต่าง ๆ 2) ควรประสานความร่วมมือกับผู้ประกอบการเพื่อพัฒนาทักษะของบัณฑิต 3) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเอง 4) จัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้านเศรษฐกิจ ควรมีการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา สามารถสร้างนวัตกรรมใหม่ให้มีคุณค่าต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ และ

แนวทางที่เหมาะสมคือ 1) ควรส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและทุนวิจัยจากภายนอกสถาบัน 2) ควรเน้นการสร้างนวัตกรรมที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงทั้งในปัจจุบันและอนาคต 3) ควรบูรณาการข้ามศาสตร์วิชาเพื่อสร้างนวัตกรรมหรือต่อยอดเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม 4) ลดต้นทุนในการเรียนโดยใช้ระบบสนับสนุนผู้เรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และด้านสังคมและวัฒนธรรม ควรเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐที่จัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรม และแนวทางที่เหมาะสมคือ 1) ควรจัดการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตรและเกณฑ์วิชาชีพที่กำหนด 2) พัฒนาหลักสูตรที่ตอบสนองกับบริบทสังคมไทยและวัฒนธรรมและสังคมโลก 3) บูรณาการสังคมและวัฒนธรรมกับการสอนโดยส่งเสริมให้มีกิจกรรมหลากหลาย 4) ส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องภาษาและวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย ซึ่งสามารถนำเสนอในแต่ละประเด็นได้ดังนี้

1. ด้านนโยบายการเมืองซึ่งเกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายที่จะนำมาใช้ในการจัดการศึกษาโดยควรดำเนินการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาให้สอดคล้องกับตลาดแรงงานของประเทศไทยที่จะทำให้สามารถผลิตกำลังคนได้ตรงกับความต้องการที่แท้จริงในการจ้างงาน โดยเริ่มจากการสำรวจความต้องการของตลาดแรงงานจากสถานประกอบการต่าง ๆ และเชิญผู้ประกอบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรรวมถึงการจัดทำความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการในการร่วมกันพัฒนาหลักสูตรและจัดการศึกษา เช่น ด้านอุตสาหกรรมดิจิทัล ด้านนาโนเทคโนโลยี เป็นต้น

2. ด้านเศรษฐกิจซึ่งเป็นส่วนที่ช่วยในการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา สามารถสร้างนวัตกรรมใหม่ให้มีคุณค่าต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้นสถาบันการศึกษาควรมีการกำหนดนโยบายในการส่งเสริมและสนับสนุนด้านงบประมาณในการพัฒนาการจัดการศึกษาที่ชัดเจนเพื่อให้เกิดผลลัพธ์คือการพัฒนาาระบบเศรษฐกิจของประเทศโดยการนำนวัตกรรมที่ได้จากการวิจัยและพัฒนาไปเพิ่มคุณค่าทางเศรษฐกิจของประเทศให้มีขีดความสามารถที่เพิ่มขึ้นทุกมิติ เช่น ระบบเงินรางวัล สิ่งประดิษฐ์ ทรัพย์สินทางปัญญา เป็นต้น

3. ด้านสังคมและวัฒนธรรมอันเป็นรากฐานทางสังคมที่มุ่งพัฒนาบุคลากรให้สอดคล้องกับบริบททางสังคมที่สะท้อนถึงความเป็นผู้มีอารยธรรม ดังนั้นสถาบันการศึกษาจึงควรจัดการเรียนการสอนโดยการสอดแทรกกิจกรรมทางด้านสังคมและวัฒนธรรมในการจัดการเรียนสอนตั้งแต่หมวดวิชาศึกษาทั่วไป เช่น ความรู้คู่คุณธรรม การรู้เท่าทันสื่อ เป็นต้น

4. ด้านเทคโนโลยีซึ่งเป็นเครื่องมือที่ช่วยสนับสนุนการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ของสถาบันการศึกษาให้เกิดความสะดวกรวดเร็วและมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา ดังนั้นสถาบันการศึกษาจึงควรจัดให้มีการสำรวจความต้องการการใช้เทคโนโลยีและอุปกรณ์การเรียน

การสอนของอาจารย์ และควรจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอสำหรับจัดหาเทคโนโลยีและอุปกรณ์การเรียนการสอน รวมถึงการปรับปรุงเทคโนโลยีและอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนให้มีความทันสมัยและมีความพร้อมในการใช้งานอยู่เสมอ เช่น ระบบการเรียนแบบออนไลน์ ระบบการลงทะเบียนเรียนผ่านคิวอาร์โค้ด ระบบสารสนเทศสำหรับผู้เรียน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- ทรงธรรม ชีระกุล และคณะ. (2556). ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ของบัณฑิตมหาวิทยาลัยทักษิณ. ใน *รายงานการวิจัย*. มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ประดิษฐ์ มีสุข และทรงธรรม ชีระกุล. (2551). มหาวิทยาลัยทักษิณกับทางแก้วิกฤตของชาติ. หนังสืองานทักษิณวิชาการ' 51. ใน *เอกสารการประชุมโครงการทักษิณวิชาการ มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา ระหว่างวันที่ 16-19 สิงหาคม 2551*. มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา.
- ไพฑูรย์ สีนารัตน์ และคณะ. (2552). *กลยุทธ์การขับเคลื่อนนวัตกรรมการศึกษาผ่าน การศึกษา "สัตตคิลลา" สู่วิทยาลัย*. กรุงเทพมหานคร: พรักหวานกราฟฟิค.
- มารศรี แนวจำปา และคณะ. (2561). แนวทางการพัฒนาการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. *วารสารศรีวันาลัยวิจัย*, 8(2), 109-116.
- ลูกขวัญ อินทร์คล้าย และคณะ. (2558). แนวทางการพัฒนากระบวนการพัฒนาหลักสูตรของ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2552 และเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558. ใน *เอกสารการประชุมสัมมนาวิชาการ (Proceedings) การนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ เครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ ครั้งที่ 17*. มหาวิทยาลัยราชภัฏ พิบูลสงคราม.
- สถาบันอนาคตศึกษาเพื่อการพัฒนา (ไอเอฟดี). (2550). *วิเคราะห์ 5 ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อ การศึกษาไทย*. เรียกใช้เมื่อ 13 สิงหาคม 2562 จาก <http://www.kriengsak.com/node/1040>
- สัญญาชัย จิตต์รักดี และคณะ. (2553). ปัจจัยส่วนประสมการตลาดบริการ ที่มีผลต่อการเลือก ผู้รับเหมา ของผู้บริโภคในการสร้างบ้าน ในอำเภอเมืองเชียงราย. ใน *รายงานการวิจัย*. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ. (2553). *การเปลี่ยนแปลงโลกของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และการ พัฒนาสู่ "ครูมืออาชีพ"*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษา.

- สุพรรณิ ชะโลธร และเกษมวัฒน์ เปรมกมล. (2553). *หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยม - ศึกษาปีที่ 4 - 6*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ประสานมิตร.
- อุทัย ดุลยเกษม. (2557). แนวทางพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา. *JOURNAL OF SOUTHERN TECHNOLOGY*, 7(1), 93-98.
- Cronbach L. J. (1997). *Educational Psychology*. New York: Harcourt Brace Jovanovich.
- Jonathan B. & Sams A. (2012). *Flip your classroom: Reach every student in every class every day*. Washington DC: International Society for Technology in Education.
- Mehrens W. A. & Lehmann I. J. (1991). *Measurement and Evaluation in Education and Psychology (4th ed.)*. New York: Holt Rinehart and Winston.
- Sternberg R. J. (1985). *Beyond I.Q.: A Triarchic Theory of Human Intelligence*. New York: Cambridge University Press.